

DET KONGELIGE
KOMMUNAL- OG DISTRIKTSDEPARTEMENT

KONSULTASJONER MELLOM STATEN OG KOMMUNESEKTOREN

**REFERAT FRA DET 1.
KONSULTASJONSMØTET
6. MARS 2024**

Tilstede: *Fra staten:* Kommunal- og distriktsminister Erling Sande, politisk rådgiver Erling Kvittum Nytrøen (KDD), Kari Anne Haugen (FIN adm.), Cathrin Sætre (KDD adm.)

Fra KS: Styreleder Gunn Marit Helgesen, Odd Stangeland (1. nestleder), Aud Hove (2. nestleder), Bjørn Fauchald (leder av sentralt kommunedirektørutvalg), Carl-Jacob Midttun (leder av Fylkeskommunekollegiet), Helge Eide (adm.), Rune Bye (adm.), Kristin Weidemann Wieland (adm.)

Dato: 6. mars kl. 14.00-15.30

Møteleder: Erling Sande (KDD)

Referent: Kaja Eriksrød (KDD)

1. Konsultasjonsmøtet

Sande innledet med å ønske velkommen til konsultasjonsmøtet.

Helgesen introduserte kort KS' nye arbeidsutvalg.

2. Notat fra TBU av mars 2024 om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren

Kari Anne Haugen fra Finansdepartementet redegjorde kort for situasjonen for norsk økonomi.

Sande redegjorde kort for hovedpunktene i TBU-notatet om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren. Det ble kort nevnt at handlingsrommet i finanspolitikken fremover vil bli redusert. Krigen i Ukraina har bidratt til en sterk økning i budsjettet på forsvar.

Helgesen kom inn på KS' skriftlige innspill og viste til at selv om det økonomiske bildet på makronivå lover bra, er det flere utfordringer på mikronivå. Både Helgesen og Fauchald understreket de store forskjellene mellom kommunene. Det rapporteres om tøffe budsjettprioriteringer og krevende omstillinger. Det jobbes iherdig med sparings- og effektiviseringstiltak. Helgesen viste også til at det er forståelse for at forsvar vil prioriteres i kommende budsjett, gitt dagens verdensbilde.

3. Notat fra TBU av mars 2024 om demografisk utvikling og kommunesektorens utgifter – sammendrag

Sande redegjorde kort for hovedpunktene i TBU-notatet om demografisk utvikling og kommunesektorens utgifter

Sande viste til den fantastiske innsatsen kommunene har gjort med tanke på å bosette flyktninger fra Ukraina, og understreket at det er forståelse for at dette samtidig er svært krevende for kommunene.

4. Innspill fra KS

Helgesen redegjorde for KS' innspill og presiserte at økning i frie inntekter, utover kompensasjon for demografi og pensjon, er det viktigste for kommunesektoren på bakgrunn av den store variasjonen kommunene mellom. Helgesen viste også til at økte frie inntekter vil kunne lette omstilling til nytt inntektssystem for kommunene.

Helgesen og Fauchald uttrykte bekymring for sterk kostnadsvekst, særlig innenfor pleie og omsorg, noe som legger stort press på kommunesektorens økonomi. Selv om veksten i antall eldre nå slår inn for fullt, øker også etterspørselen av tjenester til yngre brukere betraktelig. Det er i tillegg store rekrutteringsutfordringer i sektoren. Bekymringer knyttet til usikre anslag for merkostnader som følge av bosetting av innvandrere, særlig fra Ukraina, ble også trukket frem.

Helgesen og Midttun trakk frem grønn omstilling, og viste til at særlig fylkeskommunene i lang tid har gjort en formidabel innsats med blant annet utslippsfri kollektivtrafikk. Det ble vist til at de siste årene har vært preget av sterk prisvekst, noe som igjen har resultert i at enkelte fylkeskommuner har vært nødt til å øke billettpriser og redusere rutetilbud. Midttun viste også til etterslepet på vedlikehold av fylkesvei, og hvor viktig fylkesveiene er for å binde distrikter og næringer langs kysten sammen. Sande er enig i at grønn omstilling og samferdsel er viktige temaer fremover.

Helgesen kom avslutningsvis inn på tillitsreformen og veien videre fra KDD sin side. Hun viste blant annet til kommunesektorens gode håndtering av koronapandemien, bosettingen av flyktninger fra Ukraina og håndteringen av ekstremværet Hans. Midttun trakk frem utålmodighet hos kommunene i forbindelse med forsøksordningen, og Hove viste til at tillitsreformen også krever omstilling hos statsforvalteren, som i noen tilfeller må gi mer handlefrihet til kommunene. Sande er enig i at kommunene har fremvist svært god håndtering av ulike tøffe utfordringer de siste årene, og trakk

frem at det jobbes iherdig med forsøksordningen. Samtidig ønsket Sande å vise til potensialet som finnes i å utnytte den statlige kompetansen statsforvalteren har, hvis man oppnår tettere kontakt mellom kommune og stat.

Sande avsluttet med å vise til at kommunesektoren samlet sett har et godt økonomisk fundament, gjennom gode driftsresultater over mange år og store disposisjonsfond, men at han vil være var på KS sine innspill

Eventuelt

Det var ingen saker til eventuelt.

Sande takket for møtet.